

Framst. nr 22/1973.

LAG- och EKONOMIUTSKOTTETS betänkande nr 10/1972-73 med anledning av Ålands landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag om transportstöd.

Sedan landstinget över förenämnda framställning inbegärt lag- och ekonomiutskottets betänkande har utskottet, som i ärendet hört lagberedningssekreteraren Ulf Andersson, landskapsagronomen Tor Mattsson, företagskonsulenten John Bergström och direktören vid Transmar Kb Ingmar Jansson, behandlat ärendet och får härmed vördsamt anföra följande:

Enligt lagförslagets 2 § 1 mom. skulle transportstöd kunna erläggas enbart för sådana lastbilstransporter som sker med anlitan- de av enskild eller företag som idkar yrkesmässig trafik. Utskottet anser emellertid att företagare som använder egen lastbil för sina transporter bör kunna erhålla transportstöd, varför utskottet föreslår att ordet "yrkesmässiga" utgår ur lagtexten.

Beträffande lagförslagets 2 § 2 mom. anser utskottet att transporter från Eckerö färjhamn bör likställas med transporter från övriga färjhamnar på fasta Åland. Landskapsstyrelsen har beträffande dessa transporter i sin framställning utgått ifrån att sjöpasset skulle motsvara 480 kilometer landsvägstransport. Den utredning som härvid åberopas är emellertid av äldre datum (1970) och beaktar ej de av trafikföretagen senast vidtagna taxejusteringarna, vilka lett till att transportkostnaderna mellan hamnar på Åland till Sverige och riket relativt sett är betydligt högre än transportkostnaderna mellan riket och Sverige. Sålunda är kostnaden per ton transporterat gods densamma på båda sträckor. Enbart kostnaden per löpmeter är lägre vid transport till och från Åland. Fördenskull har utskottet beräknat att ifrågavarande sjöpass motsvarar c. 640 kilometer landsvägstransport.

Då det gäller lastbilstransporter inom landskapet eller från landskapets skärgårdsregion till riket avviker förhållandena i hög grad från rikets, där motsvarande transporter sker i regel enbart på landsväg, vilket lagts som grund för transportstöd enligt rikets lagstiftning. Endast landskapets skärgårdsregion kan på grund av transportsträckornas längd komma i fråga för transportstöd inom landskapet. Lastbilstransporter från skärgården förutsätter alltid sjöpass med en eller flera färjor, i en del fall avsevärda sjöpass. Systemet med transportstöd bygger på förhållandet: större avstånd - högre transportkostnader och därav föranledd högre stödprocent. Lastbilstransporter från skärgården betingar ojämförbart högre transportkostnader än mot-

svarande transport på landsvägssträcka samma geografiska avstånd. Detta har sin orsak i transportfordonets stillastående under sjöpass samt i de oftast långa väntetider som uppstår, innan fordonet kan göra returresa, tider för vilka avgifter givetvis utgår för fordonet och dess förare. Därtill kommer ytterligare avgifter i form av dagpenning och övertidsersättning till bilens förare, där resorna blir långa på grund av avstånd och fåtaliga färjturer. För dylika transporter där landsvägskörning, sjöpass samt väntetider växlar med varandra under en och samma resa, synes den kombinerade taxan för lastbil i beställningstrafik kunna läggas som skälig grund för transporternas kostnadsberäkning och omräknas i kilometer landsvägssträcka. Då enligt 29 § självstyrelselagen för Åland bör beaktas "landskapets avskilda läge och särförhållanden, rådande prislägen på Åland och befolkningens särskilda levnadsbetingelser" bör föreliggande landskapslag, beaktande dessa omständigheter, kunna i berörda avseende liksom i en del andra fall avvika från rikets.

Förutom för lastbils- och flygtransporter bör även enligt utskottets mening utgå transportstöd för gods, som transporteras med fartyg, enär även enligt motsvarande rikslag erläggs dylikts transportstöd. Bestämmelse härom anser utskottet att kan intagas i 2 § 4 mom.

Den i lagförslagets 4 § 2 mom. föreslagna minimigränsen för transportavgifter, 1.000 mark per kvartal anser utskottet att bör kompletteras sålunda att de säsongmässiga variationer beträffande transporterna som för vissa företags del förekommer, kan beaktas. Fördenskull anser utskottet, att grunden för utbetalande av stödersättningar kan utgöra flere än ett kvartal, dock sålunda att en årsminimigräns av 4.000 mark bör uppsättas.

Beträffande de varor för vilka transportstöd skall utgå anser utskottet att andra meningens i 5 § 1 mom. lagförslaget såsom obehövlig kan uteslutas. Om förädling skall anses föreligga eller ej kan lämpligen stadgas genom landskapsförordning.

Förteckningen i lagförslagets 5 § 2 mom. bör enligt utskottets mening kompletteras, enär däri ej ingår pappersindustrivaror, vilka omnämns i motsvarande rikslag och vilken varukategori i viss mån är föremål för bearbetning även inom landskapet. Ej heller har i förteckningen medtagits grönmjöl, som ju tillverkas inom landskapet och är en produkt av för åländska förhållanden hög förädlingsgrad. Utskottet anser även att träflis, som är en produkt av godtagbar förädlingsgrad bör medtagas i förenämnda förteckning. Då träflis medtages i förteckningen kan lagförslagets 5 § 3 mom. såsom obehövt uteslutas.

-3-

Utskottet anser skäligt att skärgården erhåller ett tilläggsstöd på samma sätt som utvecklingsområdets första zon erhåller enligt motsvarande rikslag och föreslår därför att transportstödet såvitt transporten börjar inom skärgårdsområdet förhöjs med tre procentenheter. Bestämmelsen bör enligt utskottets mening ingå omedelbart efter 6 § 1 mom. och alltså föranleda att ett nytt moment intages i lagen.

Enär i framställningens 6 § 2 mom. åberopade femte vagnslastklassen från den 1.4 1973 ej mer existerar anser utskottet att transportstödet bör beräknas efter sjätte vagnslastklassen. Beträffande transportstödet för fartygstransporter anser utskottet att i 6 § bör intas bestämmelser om stödets storlek. Härvid föreslår utskottet, att för tillfälliga fartygstransporter bör erläggas transportstöd med 2,50 mark per ton gods medan för transporter som sker med anlitan- de av fartyg i linjetrafik bör erläggas 15 mark per ton gods. Enligt rikets motsvarande lag kan för från hamnar i Bottenviken transporterat gods erläggas högst 2,50 mark per ton. Emellertid sker transporter- na i landskapet med anlitan- de av mindre tonnage, varför kostnaderna per transporterad enhet blir relativt höga. Detta gäller särskilt gods som transporteras av fartyg i linjetrafik, vilkas frakttaxor är jämförbara med kostnaderna för lastbilstrafik, vilket förhållande enligt utskottets uppfattning motiverar ett betydligt högre stöd för dessa transporter.

I anledning av ändringsförslaget beträffande 4 § 2mom. anser utskottet att 7 § i konformitet härmed bör kompletteras sålunda, att ett nytt moment placeras mellan det första momentet och det föreslagna andra momentet. I det nya momentet regleras de fall då transportstöd söks enligt den av utskottet föreslagna undantagsregeln för erhållande av transportstöd även för kvartal då transportkostnaden ej uppgått till 1.000 mark. Då av det av utskottet föreslagna tilläggsmomentet följer att 7 § erhåller fyra moment bör ordalydelsen i det sista momentet ändras så, att utökningen av antalet moment beaktas. På grund av det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Lands tinget måtte antaga lagförslaget,
dock sålunda att nedannämnda lagrum erhåller
följande lydelse:

L a n d s k a p s l a g
om transportstöd.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

-4-

1 §.

(Såsom i landskapsstyrelsens framställning).

2 §.

Transportstöd betalas för minst 101 kilometer långa lastbils-transporter.

Vid transporter till riket och Sverige från färjhamn på fasta Åland skall sjöpasset anses motsvara 640 kilometer landsvägstransport.

Därest i 1 mom. avsedda transporter inom landskapet omfattar även sjöpass samt vid andra än i 2 mom. avsedda transporter till riket, erhålles transportsträckans längd enligt kombinerad avgiftstaxa för lastbil, på basen av kostnaderna omräknad i kilometer landtransport.

(4 mom. såsom i landskapsstyrelsens framställning).

3 §.

(Såsom i landskapsstyrelsens framställning).

4 §.

(1 mom. såsom i landskapsstyrelsens framställning).

Transportstöd utgår under förutsättning att transportavgiften varit minst 20 mark per försändelse och att transportavgifternas sammanlagda belopp under ett kvartal uppgår till minst 1.000 mark eller under ett kalenderår till minst 4.000 mark.

(3 mom. såsom i landskapsstyrelsens framställning).

5 §.

Transportstöd utgår för transport av varor som förädlats inom landskapet.

Transportstöd utgår för transport av följande varor:

1. Närings- och njutningsmedel

- bageriprodukter,
- mejeriindustriprodukter och mjölkpulver,
- rensad och filead fisk,
- frukt-, fisk-, kött-, bär-, svamp- och grönsakskonserver,
- torkad frukt, torkade bär, svamp och grönsaker, torkad och rökt fisk,
- sötsaksprodukter,
- chips och pommes frites,
- drycker,
- grönmjöl.

(2 mom. 2 punkten såsom i landskapsstyrelsens framställning).

3. Trä och varor av trä

- sågat, hyvlat och bilat virke samt träflis,
- byggnader och konstruktioner av trä,
- impregnerat virke,

-5-

- träull, tändsticksplint och material till tändsticksaskar,
- snickeriindustrins produkter och halvfabrikat.

4. Pappersindustrivaror

- Wallboard, kartong, papp och papper samt tillverkningar av dem.

(2 mom. 5 - 8 punkterna såsom 4-7 punkterna i landskapsstyrelsens framställning).

(3 och 4 mom. såsom 4 och 5 mom. i landskapsstyrelsens framställning).

6 §.

(1 mom. såsom i landskapsstyrelsens framställning).

Börjar transport inom skärgårdskommunerna Brändö, Föglö, Kumlunge, Kökar, Sottunga eller Vårdö erlägges i 1 mom. nämnt stöd höjt med tre p centenheter.

I 1 mom. avsett transportstöd får stiga till högst det belopp, var-till stödet för en lika lång järnvägstransport finge uppgå, beräknat enligt sjätte vagnslastklassen.

(4 mom. såsom 3 mom. i landskapsstyrelsens framställning).

Vid tillfälliga fartygstransporter från hamnar inom landskapet erlägges transportstöd med 2,50 mark per ton gods och vid fartygs-transporter i linjetrafik med 15,00 mark per ton gods.

7 §.

(1 mom. såsom i landskapsstyrelsens framställning).

Understiger transportavgifterna under ett kvartal 1.000 mark men avgifterna dock under två, tre eller fyra kvartal stiger till inalles minst 4.000 mark skall transportstöd sökas senast inom två månader från utgången av det kvartal då avgifterna stigit till sistnämnda belopp.

(3 mom. såsom 2 mom. i landskapsstyrelsens framställning).

Iakttages ej vid ansökan om transportstöd vad i 1, 2 och 3 mom. är stadgat, är rätten till transportstöd förverkad, såframt ej landskapsstyrelsen av särskilda skäl annorlunda besluter.

8-13 §§.

(Såsom i landskapsstyrelsens framställning).

Mariehamn, den 22 maj 1973.

På lag- och ekonomiutskottets vägnar:

Olof Lindström

ordförande

Christer Jansson
sekreterare

Närvarande i utskottet: ordföranden Lindström, viceordföranden Arvids-son samt ledamöterna Olof Jansson (delvis), Sven Lemberg (delvis) och Rolf Carlson (delvis).